

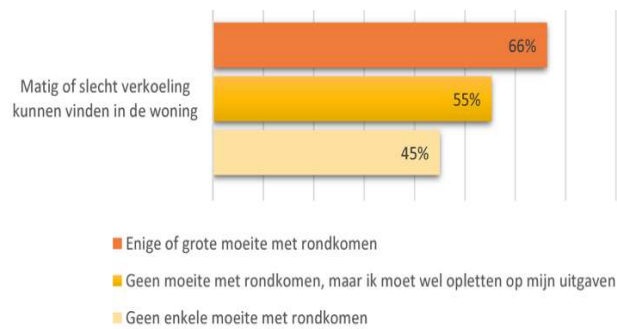
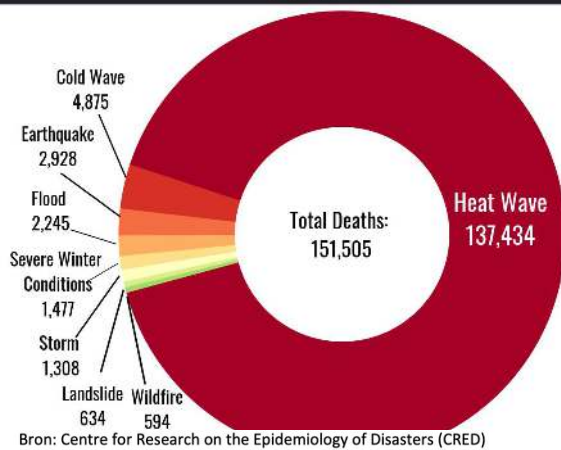
AANPAK VOORKOMEN HITTESTRESS IN DE SOCIALE WONINGBOUW

[Groene Huisvesters](#) roepen het ministerie van BZK op, zoals is aangekondigd in het Nationaal Isolatie Programma, versneld beleid te ontwikkelen voor het voorkomen van hittestress in de sociale woningbouw.

Constaterende dat:

- Hitte niet alleen een toenemend klimaatrisico is maar ook het meest dodelijke risico;
- De armste wijken de warmste wijken zijn;
- Veel bewoners van sociale huurwoningen kwetsbaar zijn voor hitte;
- De energietransitie eenzijdig gericht is op het voorkomen van kou in de winter;
- CO2 reductie door een afnemende warmtevraag in de winter deels teniet wordt gedaan door CO2 toename door actieve koeling in de zomer;
- Beleid voor het voorkomen van hittestress in de zomer ontbreekt;
- Zonwering de belangrijkste maatregel tegen hitte is;
- Het aantal airco's in Nederland tussen 2019 en 2021 sterk is gestegen;
- Corporaties en huurders de opgave niet alleen aan kunnen.

DEATH TOLLS IN EUROPE BY DISASTER TYPE 1995-2018

Hitte is een toenemend klimaatrisico en het meest dodelijke

In Europa zijn hittegolven verantwoordelijk voor 90% van het aantal sterftegevallen door natuurlijke rampen (CRED). Daarnaast neemt de hoeveelheid en hevigheid van hittegolven toe, ook in Nederland ([KNMI'23](#)).

Warmste wijken zijn de armste wijken

Uit het hitte onderzoek van de [Academische Werkplaats Gezonde Leefomgeving](#) blijkt dat inwoners met een laag inkomen meer overlast ervaren van hitte. Uit de [Samen Klimaatbestendig](#) hitte-enquête blijkt dat meer dan de helft van de corporaties te maken heeft met hittestress bij bewoners. Daarnaast geeft 73% van de corporaties aan behoefte te hebben aan hulp bij beleidsontwikkeling en de keuze van maatregelen.

Voor hitte kwetsbare bewoners wonen vaker in een sociale huurwoning

Sociale huurwoningen staan vaak in de meest versteende wijken van een gemeente. Door een gebrek aan natuurlijk groen, warmen deze wijken het meeste op. Met name eenzame ouderen, kleine kinderen en mensen met chronische gezondheidsproblemen behoren tot de grootste risicogroep van hittestress. Deze risicogroep woont relatief vaker in een sociale huurwoning.

De energietransitie is eenzijdig gericht op voorkomen kou in de winter

In de Nationale Prestatie Afspraken zijn afspraken gemaakt over onder andere de vergaande verduurzaming van meer dan 675.000 sociale huurwoningen. Het opheffen van E-, F- en G-labels in corporatiesector na 2028 maar ook over woningverbetering en het aanpakken van vocht- en schimmelproblemen. De aanpak van hittestress ontbreekt in de afspraken. De inzet van de energietransitie en de route naar CO2-neutraal zijn

gericht op het terugdringen van kou in de winter en het betaalbaar houden van de energielasten. Als gevolg van de huidige aanpak van de energietransitie zal de hitteproblematiek in sociale huurwoningen toenemen.

CO2-reductie door een afnemende warmtevraag in de winter deels teniet wordt gedaan door CO2 toename door actieve koeling in de zomer

De CO2 sturing wordt in het beleid centraal gesteld. Als er geen stappen worden gezet in hittewering, gaat de het aantal airco's en ventilatoren en daarmee energiebehoefte en CO2 uitstoot verder omhoog. De kosten voor actieve koeling kan je afzetten tegen de kosten van hittewerende maatregelen. De energievraag voor koeling was in 2018 nog 6% in 2023 is meer dan verdubbeld naar 14% van de totale energievraag (bron: CBS).

Beleid voor het voorkomen van hittestress in de zomer ontbreekt

Het ontbreekt aan landelijk beleid om hittestress de zomer te voorkomen en te werken aan de koelte behoefte tijdens hete perioden. Door het ontbreken van dit beleid en middelen kunnen de meeste woningcorporaties niet verder met het structureel aanbrengen van bijvoorbeeld zonwerende maatregelen in sociale huurwoningen. Ingezet moet worden het stimuleren van passieve koeling en het voorkomen van hogere energielasten en CO2 uitstoot als gevolg van actieve koeling. In de monitoring van de CO2-reductie moet koeling worden meegewogen. Er zijn financiële regelingen nodig die het nemen van maatregelen tegen hittestress en passieve koeling stimuleren.

Zonwering de belangrijkste maatregel tegen hitte

Het beperken van de zoninstraling blijkt de belangrijkste maatregel te zijn in het koel houden van de woning ([NKWK-onderzoek](#)): 'Buitenzonwering, metallic gordijnen, zonwerend glas, en een boom voor het raam zullen de zoninstraling het beste beperken en de woning koel houden tijdens een hete periode', aldus dit onderzoek. Het verbeteren van de (nacht)ventilatie en een groenere schaduwrijke omgeving hebben meerwaarde als het gaat om het voorkomen van vocht- en schimmelproblemen en hebben een positieve invloed op de gezondheid van bewoners. Zonwering kan ook zijn een luifel of shutters of een dak met een overstek. De oriëntatie van de woning ten opzichte van de zon, bepaalt eveneens de zoninstraling.

Het aantal airco's in Nederland tussen 2019 en 2021 sterk is gestegen

Uit onderzoek van [Milieu Centraal](#) uitgevoerd door Motivation in 2021 heeft een op de vijf huishoudens een airco in huis. Dit aandeel is in de afgelopen jaren sterk gestegen. Een verdere stijging wordt voorzien.

Woningcorporaties en huurders kunnen de opgave niet alleen aan

Corporaties en huurders kunnen het aanbrengen van zonwerende maatregelen niet alleen financieren. De opgave en de bijbehorende investeringskosten zijn te groot. De huurwetgeving niet ingericht op het aanbrengen van zonwerende maatregelen waardoor een bijdrage van huurders niet vanzelfsprekend is. De kosten voor buitenzonwering zijn voor een huurder vaak te hoog waardoor deze kiest voor in aanschaf goedkopere maatregelen zoals airco's en ventilatoren. Tenslotte zijn de kosten om de gevolgen van het veranderende klimaat niet alleen af te wentelen op corporaties en huurders van sociale huurwoningen.

Nationaal Isolatie Programma

Er bestaat grote zorg over de gevolgen van (overigens gewenste) woningisolatie voor de hitte in de zomer en de kwaliteit van het binnenmilieu en de gezondheid van de bewoner. Het [Nationaal Isolatie Programma](#) erkent deze zorg: "Door klimaatverandering en het toenemende isoleren van woningen, neemt oververhitting van woningen toe en daarmee de behoefte aan actieve koeling. De mogelijkheid voor een subsidieregeling voor zonwerende maatregelen ter voorkoming van overmatige opwarming en milieuvriendelijke koeling wordt onderzocht" (pg.23). Er zijn door het rijk echter nog geen steeds geen concrete stappen ondernomen voor het inrichten van deze subsidieregeling of vergelijkbare maatregelen.

Daarom roepen Groene Huisvesters het ministerie van BZK op, zoals is aangekondigd in het Nationaal Isolatie Programma, versneld beleid te ontwikkelen voor het voorkomen van hittestress in de sociale woningbouw.

Contact: groenehuisvesters@gmail.com

Context Hittegroep Groene Huisvesters

Sinds 2021 werken meer dan 30 woningcorporaties samen in de [Hittegroep](#). De hittegroep werd opgericht omdat bij een eerste Hitte-enquête in 2020 bleek dat veel woningcorporaties met het hittevraagstuk worstelen. Met name voor de doelgroep die in een senioren- en jongerenwoning woont, is het gezondheidsrisico's het grootst. Huurders zijn nu vaak zelf aan zet om maatregelen tegen oververhitting te nemen. Indien nachtventilatie en het overdag sluiten van gordijnen niet afdoende is, kiezen steeds meer bewoners voor de aanschaf van (goedkopere) airco's en ventilatoren. Het aantal aanvragen van huurders bij corporaties om een airco aan te sluiten, stijgt met name in hete perioden. Ventilatoren komen ook zonder goedkeuring van de corporatie de woning binnen. Corporaties constateren dat huurders de aanschafkosten voor screens te hoog vinden en dat een airco of ventilator een betaalbaar alternatief is. Dat deze airco een energiesluiper kan zijn en leidt tot een toename van energielasten en de CO2 uitstoot, merken huurders pas achteraf.

Binnen de hittegroep delen corporaties kennis en ervaringen. De eerste corporaties doen ervaring op om met huurders maatregelen tegen te hete woningen te nemen. Sommige corporaties bieden screens aan als ZAV (Zelf Aangebrachte Voorziening) waarbij huurders investeren en de corporatie toestemming geeft. Andere corporaties nemen de investering van zonwerende maatregelen op in de servicekosten. Hiervoor heeft een corporatie minstens 70% goedkeuring nodig van de bewoners. In de praktijk is het moeilijk deze 70% te halen. Het onderbrengen van de investering in zonwerende maatregelen in de kale huur is begrensd omdat de corporaties bereikbare huren moeten aanbieden voor de sociale doelgroep. De hoogte van deze huren liggen vast en dat beperkt de ruimte voor extra maatregelen in de huur. Voor de servicekosten gelden ook beperkingen. De onderhoudskosten mogen niet ondergebracht worden in deze kosten. Bovendien vallen deze servicekosten vaak buiten de huurtoeslag en komen daarmee volledig voor rekening van de huurder. Er zijn ook corporaties die de kosten van zonwering voor eigen rekening nemen daar waar nu problemen zijn.. De corporaties geven aan dat de opgave financieel gezien te groot is om structureel maatregelen te nemen.

De corporaties zien dat er een omslag nodig is van het eenzijdig richten op CO2-reductie door een afnemende warmtevraag in de winter naar de koelbehoefte en het voorkomen van CO2 toename door actieve koeling in de zomer.